

Maribel Torres, Olot, 13 de gener del 2019

SENSE EMBOLCALL

Que els contes infantils són cruels, és conegut per tothom. Madrastrès que fan matar jovenetes, germanastres que fan *bullying*, caçadors que deixen orfes tendres cervatells, bruixes que mengen nens... Però què passa, si els despulles de l'embolcall retòric i el final feliç i els presents mostrant el que amaguen? Que estàs davant d'una reinterpretació d'en Damià.

El que m'agrada de Nens del Sac, i d'altres relats que he tingut la sort de descobrir, és que el mateix procés que aplica a la reinterpretació dels contes infantils l'aplica a la vida real. Si agafes la nostra societat actual i la despulles de les capes de moralitat, falsa bonhomia, aparences, fins i tot de la hipocresia, queda al descobert el que l'univers barderià es complau en mostrar-nos. Una absència d'humanisme, d'innocència, de valors, que porta indefectiblement cap a la bèstia que hi ha dins dels humans, tot i els clàssics grecs, la civilització romana, el Renaixement, la Il·lustració i l'educació obligatòria. I ha triat el que la nostra cultura, l'hereva de tota aquesta suposada evolució, considera més tendre: els nens.

I desconcerta. Desconcerta el gaudi que intuïm en les situacions extremes que dibuixa, buidant-les del sentit que habitualment donem a aquestes accions. Desconcerta aquest món gore, on les escenes violentes estan explicades desposseïdes del seu significat. Desconcerta la distància narrativa amb què se'ns mostren les disfuncions de la nostra societat. Com a narrador no s'hi implica. Les descriu amb la naturalitat amb què algú explicaria el cicle de la lluna o el funcionament de les marees.

Però no ens podem quedar amb aquesta primera impressió. En Damià escriu amb un llenguatge directe, sense concessions, en una lectura en principi fàcil del continent, però complexa de contingut. Les seves són històries que fan pensar i conviden a una relectura que peli la ceba que és cada un dels contes. Amb poques

paraules, perquè en general els seus contes són curts o molt curts, és capaç de revelar la complexitat que s'amaga sota la brutalitat i la sang que et trobes en una primera lectura. En Damià ens parla de les tares de la societat: maltractaments, violacions, discriminació, racisme, violència, el culte desmesurat a la ciència, l'egoisme, la soledat. No es deixa res, en la seva dissecció.

Una altra cosa que tenen en comú les narracions d'en Damià és que en la majoria l'última o últimes frases capgiren la narració, dotant-la de sentit o d'un sentit nou, molt més ric. Moltes vegades és en aquest petit tros final on rau tota la força del relat. El final és la perla que l'ostra amaga. I el que amaga, no sempre, però sovint, és que ser diferent no té perquè ser un impediment per a ser feliç. Els seus personatges fins i tot busquen la diferència. La gent no fa el que és d'esperar per la nostra moral o costums, però té sentit dins de la història.

La segona part del recull és el bestiari. Posats a fer una desconstrucció del món infantil, per què no utilitzar una de les eines utilitzades de fa segles a la literatura per a tractar els defectes i les virtuts dels éssers humans. En Damià, però, no utilitza els animals per a exemplificar, com solen fer les faules, sinó que els porta cap al seu univers per a deixar al descobert el costat més fosc de les persones, siguin infants o adults. M'ha cridat l'atenció que només els contes del bestiari estan tots escrits en primera persona, per a mi en una picada d'ullet per mostrar-nos amb més força la bèstia humana, desvestida del seu embolcall.